

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยากับการสูบบุหรี่
ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร

นางสาวอุไร สุมาริธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-233-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018195

i 14666509

THE RELATIONSHIPS BETWEEN SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL FACTORS
AND SMOKING OF MATHAYOM SUKSA THREE MALE STUDENTS
IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Urai Sumaritam

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-233-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยากับการสูบบุหรี่
 ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร
 โดย นางสาวอุไร สุมาริธรรม
 ภาควิชา จิตวิทยา
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

Dr. Rattana

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Dr. Yodhin

.....ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน ศันสนยุทธ)

Dr. Somphorn

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

Dr. Chumpr

.....กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล)

Dr. Kiat

Dr. Kiat

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว)

อุไร สุมาริธรรม : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยากับการสูบบุหรี่
 ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร (THE RELATIONSHIPS
 BETWEEN SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL FACTORS AND SMOKING OF MATHAYOM
 SUKSA THREE MALE STUDENT IN BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา :
 รศ.ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 122 หน้า. ISBN 974-581-233-1.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยร่วมทางสังคมและจิตวิทยาที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่
 ของนักเรียนและปัจจัยร่วมที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่สูบบุหรี่และนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่
 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร
 จำนวน 448 คน เป็นนักเรียนที่สูบบุหรี่ 224 คน และนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่ 224 คน ทำการวิเคราะห์
 ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปร 12 ตัวแปร จาก 20 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของ
 นักเรียน โดยร่วมกันจำแนกกลุ่มนักเรียนที่สูบบุหรี่และนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .01 โดยมีตัวแปรที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่สูบบุหรี่และนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่
 3 ตัวแปร ซึ่งสามารถแยกเป็นตัวแปรที่มาจากปัจจัยเกี่ยวกับตัวนักเรียนเองได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทาง
 การเรียน และทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ และตัวแปรที่มาจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่
 การมีเพื่อนสูบบุหรี่

ภาควิชา.....จิตวิทยา
 สาขาวิชา.....จิตวิทยาการศึกษา
 ปีการศึกษา.....2534

ลายมือชื่อนิติ.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C242785 : MAJOR EDUCATIONAL PSYCHOLOGY

KEY WORD : MATHAYOM SUKSA THREE MALE STUDENTS/SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL FACTORS/
SMOKING

URAI SUMARITAM : THE RELATIONSHIPS BETWEEN SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL
FACTORS AND SMOKING OF MATHAYOM SUKSA THREE MALE STUDENTS IN BANGKOK
METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. SOMPOCH IAMSUPASIT, Ph.D.
122 PP. ISBN 974-581-233-1

The purposes of this research were to study social and psychological factors that related to male students' smoking and to study the important factors that discriminated between smoking students and non-smoking students. The subjects were 448 mathayom suksa three male students from secondary school in Bangkok Metropolis divided into 224 smoking students and 224 non-smoking students. The data were analyzed by stepwise method of discriminant analysis.

The results were as follows: Twelve variables from total twenty variables were significantly related to students' smoking ($P < .01$). Within those twelve variables, there were three important discriminating variables which can be divided into two factors. The first factor was the students' personal factor which consisted of academic achievement and attitude toward smoking. The second factor was the social environmental factor, which was having friends who smoke.

ภาควิชา.....จิตวิทยา
สาขาวิชา.....จิตวิทยาการศึกษา
ปีการศึกษา.....2534

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการทําวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ให้การศึกษาชี้แนะแนวทางในการทําวิจัย ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ ให้ความรู้ความคิด ให้ความช่วยเหลือ ความสะดวกสบาย และให้อภัยแก่ผู้วิจัยด้วยความกรุณามาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านอาจารย์ และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงด้วยความเคารพอย่างยิ่งมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนตัวอย่าง และนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ อาจารย์เก็จกนก เอื้อวงศ์ อาจารย์เกศกนก มหรรณพศิริกุล อาจารย์เกษรา กาภูมิประเสริฐ อาจารย์จันทร์ จรพงษ์ อาจารย์จรัส คงเขียว อาจารย์ชฎา กองจันทร์ อาจารย์นภาพร ปาसानพันธ์ อาจารย์นิภา แสงรัตน์ อาจารย์บุปผา อยู่ยัด อาจารย์บังอร ชวน้ำ อาจารย์บุญวดี อาจารย์ประไพ เสมหิรัญ อาจารย์พรทิพย์ ปัญญาตระกูล อาจารย์พิชฎมณฑน์ สีกาเนตไทย อาจารย์เมธาวี ผั่วพวง อาจารย์วิภา เกตุเทพา อาจารย์สุภาภรณ์ บุญศิริ อาจารย์อนงค์ สารรัตน์ อาจารย์อารีรัตน์ เปรมวารี และอาจารย์อุทัย สุทิน ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณคาราวรรณ ต๊ะบินตา ที่ให้ความช่วยเหลือในการค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ และเป็นผู้คอยให้ข้อคิดและกำลังใจแก่ผู้วิจัยโดยตลอด

ขอขอบคุณ คุณทิวัลย์ สุทิน คุณเอมอร กฤษณะรังสรรค์ คุณนิษฐา บุญดีเรก คุณประทีป จินงี้ และคุณอติวัฒน์ พรหมาสา ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัย

ขอขอบคุณ คุณอุษา ทุ่งธรรม คุณวลัยพร บงกชปรีชาพามีช คุณชนิดดา แนบเกษร คุณวิไลพร ลีมวรวิวัฒน์ ที่ให้ข้อคิดและกำลังใจกับผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คุณวาสิกา สุขวิเศษ ที่ให้ความช่วยเหลือหลาย ๆ อย่าง และคุณนรดี กิจบุรณะ ที่ช่วยเหลือในการขอข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณสุรรัตน์ วิไลรัตน์ คุณสมศรี พรหมรัตน์ เพื่อนผู้คอยให้
กำลังใจยามท้อแท้

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณ พ่อและแม่ ผู้ที่ให้ความรัก
และความห่วงใยอย่างเปี่ยมล้นแก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอระลึกถึงพระคุณของคณา
จารย์ทุกท่านที่เคยให้ความรู้และการอบรมสั่งสอนแก่ผู้วิจัย

อุไร สุมาริธรรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิดพื้นฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	20
ขอบเขตของการวิจัย	20
คำจำกัดความในการวิจัย	21
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	23
2 วิธีดำเนินการวิจัย	24
กลุ่มตัวอย่าง	24
การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
4 การอภิปรายผล	53
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก	82
ประวัติผู้เขียน	122

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่นำมาศึกษา ทั้ง 20 ตัวแปร.....	38
2.	ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำมาศึกษา.....	40
3.	ตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่สูบบุหรี่และนักเรียน ที่ไม่สูบบุหรี่เรียงตามลำดับชั้นที่นำมาประมวลวิเคราะห์เพิ่มขึ้น เรื่อย ๆ ชั้นละ 1 ตัวแปร.....	42
4.	สัมประสิทธิ์คาโนนิคัลมาตรฐาน.....	44
5.	แมตริกซ์โครงสร้างแสดงลำดับค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง...	46
6.	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนรู้ จำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่สูบบุหรี่และกลุ่ม นักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่.....	48
7.	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทัศนคติ ต่อการสูบบุหรี่จำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่สูบบุหรี่ และกลุ่ม นักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่.....	49
8.	ร้อยละของนักเรียนที่สูบบุหรี่และนักเรียนไม่สูบบุหรี่จำแนก ตามการมีเพื่อนที่สูบบุหรี่.....	50
9.	ผลการจำแนกกลุ่มที่เป็นจริงที่คาดคะเนและสัดส่วนที่ หากการจำแนกถูกต้อง เมื่อใช้ตัวแปรจำแนกที่ได้ทั้ง 12 ตัวแปร.....	51
10.	ผลการจำแนกกลุ่มที่เป็นจริงที่คาดคะเนและสัดส่วนที่ หากการจำแนกได้ถูกต้อง เมื่อใช้ตัวแปรที่มีอิทธิพลสำคัญ 3 ตัวแปร.....	52